

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 32/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till statsgaranti i samband med utbetalning av depositioner vid Kaupthing Banks filial i Finland

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen sände den 22 oktober 2008 regeringens proposition med förslag till statsgaranti i samband med utbetalning av depositioner vid Kaupthing Banks filial i Finland (RP 182/2008 rd) till finansutskottet för behandling och bestämde samtidigt att ekonomiutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsdirektör Pekka Laajanen, finansministeriet

- ekonomisk expert Jyrki Haajanen, Finlands Bank
- biträdande direktör Jukka Vesala, Finansinspektionen
- jurist Raimo Husu, Finansinspektionen
- ombudsman Johanna Palin, Insättningsgarantifonden
- landsdirektör Lauri Rosendahl, Kaupthing Bank, filialen i Finland
- Legal Counsel Elina Marimo, Nordea Bank Finland Abp
- ekonomidirektör Harri Luhtala, OP-Pohjola-gruppen
- chef för juridiska ärenden Jukka Huotari, Sampo Bank Abp.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet anser att regeringens proposition är motiverad med tanke på finansmarknadens funktion.

Med hjälp av den lånefinansiering som affärsbankerna ger Kaupthingbankens filial i Finland på marknadsmässiga villkor kan man snabbt garantera de finländska insättarnas insättningsfordringar, vilket är ägnat att lugna ned finansmarknaden i Finland. Det är motiverat att regeringen agerar snabbt, menar utskottet.

Det alternativ som annars skulle stå till buds för insättarna är insättningsgarantin. Kaupthing Bank hf har bedrivit verksamhet i Finland genom sin filial, vilket innebär att dess 10 500 finländska insättare omfattas av den isländska insättningsgarantin. Den täcker kontomedel upp till 20 887 euro. Dessutom skyddas insättningarna av det insättarspecifika tilläggsskydd som vår insättningsgarantifond ger, vilket innebär att det garanterade totalbeloppet enligt de gällande bestämmelserna kan vara högst 25 000 euro. Sakkunniga anser det ändå vara uppenbart att den

isländska staten för närvarande inte kan fullgöra sina förpliktelser.

De finländska investerarnas insättningar i Kaupthingbankens filial i Finland uppgår sammanlagt till ca 115 000 000 euro. Enligt vad banken uppger är det nominella värdet på de motsvarande tillgångarna mer än 200 miljoner euro. Med andra ord kan det uppskattas att de kommer att täcka fordringarna fullt ut. Problemet är bristen på likviditet, men då är lånet på marknadsmissiga villkor en snabb lösning. De affärsbanker som deltar i långivningen bär också den kommersiella risk och kreditrisk som är förknippade med uppgörelsen. Statens andel är sedan ansvaret för de rättsliga riskerna till följd av eventuella konkursrättsliga anspråk, såsom återvinningsanspråk mot konkursboet. Då bär staten i värsta fall ansvaret för garantirisken i enlighet med sitt åtagande.

Flera europeiska länder har stannat för en lösning där staten garanterar insättarnas fordringar på Kaupthingbanken fullt ut.

Ekonomiutskottet konstaterar utifrån inhämtad utredning att förfarandet är motiverat som en engångsföreteelse. Det innebär att man säkrar förtroendet för att det finländska banksystemet fungerar. Alternativa förfaringssätt skulle kunna äventyra de finländska insättarnas fordringar helt och hållet eller, om man valde en lösning där staten beviljar isländska staten lån, leda till extra kostnad för skattebetalarna och längre behandlingstid. Utskottet vill ändå understryka att detta inte får ses som ett prejudikat. I fortsatt-

ningen måste kundernas tillgångar skyddas i enlighet med de gällande bestämmelserna om insättningsgaranti. Därför föreslår utskottet att statsgarantin i fråga om Kaupthingbankens kunder begränsas så att den endast gäller kundernas insättningar till den del som det belopp som ska ersättas i övrigt skulle överstiga gränsen för den insättningsgaranti som gäller vid utbetalningen.

Ekonomiutskottet vill i detta sammanhang särskilt peka på vikten av tillsynen över kreditinstitut och värdlandets möjligheter att övervaka de kreditinstitut som bedriver verksamhet på dess territorium. Utskottet hänvisar här till sitt utlåtande om statsrådets utredning med anledning av ett samarbetsdokument om hantering av gränsöverskridande finansmarknadskriser (EkUU 24/2008 rd) och välkomnar regeringens aktiva åtgärder när det gäller att utveckla tillsynen över kreditinstitut i EU. Utskottet betonar att det krävs fortsatt aktivitet för att göra den gränsöverskridande tillsynen i EU effektivare.

Utlåtande

Ekonomiutskottet anför

att den föreslagna lösningen är ett särfall för statens del och att samtycke kan ges, om statsgarantin begränsas så att den bara gäller kundernas insättningar till den del som det belopp som ska ersättas i övrigt skulle överstiga gränsen för den insättningsgaranti som gäller vid utbetalningen.

Helsingfors den 23 oktober 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Antti Rantakangas /cent
medl. Janina Andersson /gröna
Hannu Hoskonen /cent
Harri Jaskari /saml
Anne Kalmari /cent (delvis)
Toimi Kankaanniemi /kd
Jouko Laxell /saml
Eero Lehti /saml

Päivi Lipponen /sd
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Sirpa Paatero /sd
Markku Uusipaavalniemi /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv
Antti Vuolanne /sd
ers. Anne-Mari Virolainen /saml
Erkki Virtanen /vänst
Janne Seurujärvi /cent (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.

AVVIKANDE MENING

Motivering

Det är utmärkt att tre banker har avtalat om att ta på sig det ansvar och de fordringar Kaupthing Banks filial i Finland har. Bankerna bär den företagsekonomiska risken och kreditförlustrisken. De riskerna är sannolikt mycket små.

Nu föreslår regeringen riksdagen att finska staten ska ta på sig de rättsliga risker avtalet medför. Hur stor denna risk, för skattebetalarna egentligen är säger regeringen ingenting om. De isländska myndigheternas försäkran om att uppgörelsen är lagenlig kan inte anses vara nog.

Risken finns att Kaupthing Bank försätts i konkurs och att man vid en isländsk domstol kräver att tillgångarna i filialen i Finland ska användas för att täcka hela bankens ansvar. Risken finns också att även om banken inte går i konkurs kan en domstol bestämma att filialens alla tillgångar ska användas för att täcka hela ban-

kens ansvar. Besannas farhågorna är det oklart om det handlar om en företagsekonomisk eller rättslig risk. Frågan om finska statens garantiansvar är i det fallet oklar och lämnar rum för tolkning. Men det beslut som riksdagen fattar måste vara tydligt och exakt.

Innan riksdagens eventuella beslut om statsgaranti genomförs bör regeringen utreda var gränsen mellan företagsekonomisk risk, kreditförlustrisk och rättslig risk går. Finansutskottet bör precisera sig på denna punkt i sitt betänkande.

Förslag

Vi föreslår

att finansutskottet tar hänsyn till det ovan sagda.

Helsingfors den 23 oktober 2008

Toimi Kankaanniemi /kd
Jouko Skinnari /sd
Antti Vuolanne /sd

Sirpa Paatero /sd
Päivi Lipponen /sd
Markku Uusipaavalniemi /cent